

GRØN PÅ BORNHOLM

MARTS 2009

GENERALFORSAMLING - onsdag den 25. marts kl. 19.00 i Gudhjem Mølle

Dagsorden iflg. vedtægterne. Forslag til dagsordenen skal være formanden eller kontoret i hænde senest 8 dage før generalforsamlingen, altså senest tirsdag den 17. marts. For at have stemmeret skal du medbringe kvittering for indbetalt kontingent for 2009. Medlemskab kan også tegnes ved indgangen, og det koster 300 kr.

Bestyrelsen inviterer igen i år til fællesspisning

kl. 18. Vi byder på forskellige slags tærter, mixet salat med dressing og lune flutes til 50 kroner pr kuvert. Der kan købes økologisk sodavand, øl og vin til fornuftige priser.

Oplæg om havvindmøllepark

Under middagen vil Steffen Olsen fra EnergiØst fortælle om planerne for en havvindmøllepark ved Bornholm. Der arbejdes vedholdende med dette projekt der kan bringe Bornholm et væsentligt skridt videre mod at blive selvforsynende med vedvarende energi. Dette er en god lejlighed til at blive klogere på perspektiverne med projektet, samt høre hvad status er for arbejdet med at realisere ideen.

Tilmelding til spisningen senest mandag den 23. marts til Mikkel Høst på kontoret tlf. 56 90 74 90/30 35 38 45 eller mh@energitjenesten.dk.

Foredrag om El-biler – besøg fra Dansk Elbil Komite mandag den 20. april kl.19.30

El-biler er for alvor kommet på dagsordenen som en del af fremtidens løsning på udfordringen med at mindske det CO2-bidrag som vores transport i dag står for. Samtidigt peger analyser på, at elbiler sammen med varmepumper har et stort potentiale i forhold til at skabe et nyt, stort fleksibelt elforbrug, der betyder, at en større del af den danske vindkraftproduktion kan udnyttes indenlands.

Perspektiver der er yderst relevante her på Bornholm med udsigten til at en større havvindmøllepark kan realiseres ud for kysten ved Arnager.

Dansk Elbil Komite er en sand vidensbank når det handler om mulighederne med elbiler, og det er derfor en stor glæde at kunne invitere til foredrag og debat med Civilingeniør Per Jørgensen Møller, formand i Dansk Elbil Komite, der vil fortælle om mulighederne med elbiler. Han ankommer selvfølgelig selv i en elbil!

Det finder sted **mandag den 20. april kl.19.30 på Centralbiblioteket i Rønne. Tilmelding til arrangementet senest onsdag den 15. april.**

Skriv eller ring til kontoret. Der bliver kun plads til et begrænset antal deltagere – så først til mølle! Arrangementet støttes af kommunens agenda-21 pulje.

Solceller på andelsbasis?

Solcelleteknologien er fascinerende og anvendelsen af solceller vinder fortsat frem. Således har en boligforening i Herning som den første herhjemme fået et solcelleanlæg på andelsbasis. Integreret i taget sørger anlægget for en del af det fælles strømforbrug i boligforeningen Fruehøjgaard. Anlægget forventes årligt at skabe ca. 35.000 kilowatttimer strøm. EnergiMidt har været ansvarlig for etablering og driften af solcelleanlægget, der er etableret med økonomisk tilskud fra den del af de offentlige PSO-midler, der uddeles af Energinet.dk.

Bornholm er Danmarks solskins-ø, og det er ikke svært at finde store sydvendte tagflader, f.eks. på landbrugsbygninger, hvor større solcelleanlæg kunne etableres. Det er derfor helt oplagt at vi også på Bornholm kan arbejde målrettet for at få etableret et større solcelleanlæg på andelsbasis – en helt naturlig del af vores arbejde for at blive selvforsynende med vedvarende energi.

Men hvordan kommer vi i gang? Vi sætter emnet på dagsordenen **mandag den 27. april kl. 19.30**, hvor vi åbner dørene for et spændende foredrag med ingeniør Carl Stephansen fra energiselskabet EnergiMidt der vil fortælle om erfaringerne med at

BORNHOLMS MILJØ- OG ENERGIFORENING er en privat forening, der er uafhængig af politiske eller kommercielle interesser. Foreningen skal øge brugen af vedvarende energi og skubbe til den økologiske udvikling på Bornholm. Foreningen finansieres af medlemsbidrag. Kontingent for personligt medlemskab er kr. 300 årligt. Kontingent for foreninger, institutioner og virksomheder er kr. 500 årligt. Medlemmerne modtager seks numre af magasinet Vedvarende Energi og Miljø samt nyhedsbrevet "Grøn på Bornholm".

BESTYRELSEN: Steen O. Nielsen (formand – 56 96 91 71), Per Ancher (næstformand – 56 48 43 22), Sune Glarbo (kasserer – 56 96 92 07), Jon F. Jespersen (sekretær – 20 46 60 58), John Larsen (56 95 72 68), John F. Jespersen (56 48 32 96). **Adresse:** Bornholms Miljø- og EnergiCenter, Gudhjem Mølle, Møllebakken 4c, 3760 Gudhjem, telefon 56 90 74 90/ 30 35 38 45, bornholm@energitjenesten.dk

etablere solcelleanlægget på andelsbasis fra projektet i Herning. Foredraget vil også mere bredt komme ind på mulighederne med solcelleteknologien, og erfaringerne fra andre spændende projekter som EnergiMidt har været involveret vil også blive inddraget. Så mød op og bliv klogere på solceller.

Arrangementet finder sted på **Bornholms Landbrug, Kannikegaard**, Rønnevej 1, 3720 Aakirkeby. **Tilmelding til arrangementet senest onsdag den 22. april.** Skriv eller ring til kontoret. Der bliver kun plads til et begrænset antal deltagere – så først til mølle! Arrangementet støttes af kommunens agenda-21 pulje.

"Det intelligente og energibesparende hjem" - messe 28-29. marts

Weekenden 28-29. marts åbner vi dørene til endnu en spændende messe. Denne gang er titlen "Det intelligente og energibesparende hjem". Det handler om hvordan eldrevne apparater kan styres og justeres, så udnyttelsen effektiviseres, og man dermed sparer energi. Samtidigt er der fokus på hvordan man selv i husstanden kan producere egen strøm fra vedvarende energikilder: Solceller og minivindmøller.

Der bliver blandt andet mulighed for at se "Min Bolig" fra Elsparefonden – trådløs styring af alle hjemmets el-forbrugende apparater. Systemer med trådløse kontakter fra Lauritz Knudsen. Intelligent belysning og energisparepærer fra El-fix. Intelligente energibesparende vinduer og gardinsystemer og meget mere. Det er på Uddannelsescenter Snorrebakken, Snorrebakken 66, 3700 Rønne, og der er åbent kl. 10-16 begge dage. Messen der arrangeres i samarbejde med Østkraft Net og Bornholms Regionskommune, og støttes også af Agenda-21 puljen.

Masseovnskursus

Går du og tænker på at bygge en finsk masseovn? Vi forsøger at samle en gruppe af interesserede til et selvbyggerkursus.

Kontakt Mikkel Høst på kontoret for tilmelding, eller for bare for at høre nærmere om hvad en finsk masseovn egentlig er for en størrelse.

Nyt tæt samarbejde med Ærø og Samsø

Det er blevet besluttet at Bornholm skal knyttes tættere til Ærø og Samsø i det daglige arbejde inden for Energitjenesten. Selv om befolkningstallene er relativt små på de tre øer, har det vist sig, at der er stor pressebevågenhed om ø-aktiviteterne fra såvel lokal, landsdækkende som international presse. Der er derfor en god pointe i at vi sammen skal vise

vejen mod en mere bæredygtig udvikling inden for energiområdet og forsøge at være det gode eksempel for borgere andre steder i landet. Det tættere samarbejde giver klare fordele og styrker Energitjenesten som professionel landsdækkende organisation når det handler om råd og vejledningen inden for energiområdet. Det daglige arbejde med at lede og koordinere samarbejdet placeres hos os på Bornholm i 2009-2010, hvorfor vi også tilføres flere ressourcer.

1800 gæstede messe om alternativ opvarmning og energirigtig renovering

1800 personer besøgte sidste weekend i januar Østermariehallen, hvor vi var med til at arrangere messe om alternativ opvarmning og energirigtig renovering.

Interessen har været ganske overvældende, og vi kan glæde os over at interessen for at tænke alternativt og energirigtigt er stor her på Bornholm.

Flot fremmøde til Solvarme-arrangement

Omkring 40 personer kunne en tirsdag aften i februar følge med, da solvarme specialist Niels Lyck fra firmaet "Varmt vand fra solen" engageret fortalte om mulighederne med store solvarmeanlæg til

almindelige enkelt familie-huse. Teknologien med store solvarmeanlæg spås voksende betydning de kommende år.

Oplæget satte fokus på erfaringerne fra Tyskland og Østrig hvor man har eksperimenteret med at bygge "kæmpe anlæg" der muliggør at solen kan dække nær ved 95-100 pct. af det totale behov for opvarmning. Som eksempel blev "Energetikhaus 100" – et projekt i Dresden nævnt. Her gemmes varmen fra 69 kvadratmeter solfanger i en 7 meter høj lagertank, der indeholder 29.000 liter vand! Men så er der også solvarme til at dække 95 pct. af det totale behov. Spændende at se om sådanne anlæg også vil kunne ses her på solskinsøen en dag i fremtiden.